

P A F E R E

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA
EDUKACJI I ROZWOJU EKONOMICZNEGO

freedom

ethics

capitalism

kapitalizm

prosperity

etyka

education

WWW.PAFERE.ORG

Jedną z najważniejszych książek, które zmieniły moje widzenie świata i rozumienie ekonomii był zbiór esejów z magazynu „The Freeman” zatytułowany *Falsz politycznych frazesów, czyli pospolite złudzenia w gospodarce i polityce*. Lektura kilkudziesięciu tekstów tłumaczących podstawy ekonomii wolnorynkowej i obalających pewne mity świata gospodarczego był dla mnie otworzeniem zupełnie nowych perspektyw intelektualnych, zmienił moje spojrzenie na otaczającą rzeczywistość. Miałem wówczas chyba 18, czy 19 lat i jak każdy młody człowiek w tym wieku byłem ciekawy świata, szukałem odpowiedzi na pytanie co jest prawdą, a co fałszem. Wkrótce sięgnąłem po kolejne książki, które były reklamowane w tym zbiorze: *Ekonomię w jednej lekcji* Hazlitta oraz teksty Bastiata. I tak stałem się wolnym człowiekiem w zniewolonym wokoło świecie parafrazując słowa Harry’ego Browne’a.

Być może gdybym wówczas nie sięgnął po właściwą lekturę, moja przygoda z wolnym rynkiem i wolnością w ogóle nie miałaby miejsca, a moje poglądy nie odbiegałyby dziś od „średniej krajowej”. Wiadomo bowiem, że im dłużej żyje człowiek, tym z biegiem lat, coraz trudniej zmienić jego poglądy i zapatrywania, gdyż coraz silniej ulega się powszechnym sądom.

Tak się składa, że pierwsze moje doświadczenia z wolnorynkową literaturą były możliwe dzięki sfinansowaniu ich wydania w języku polskim przez Jana M. Małka i Polish-American Foundation for Economic Research and Education.

Moja osobista przygoda z poznaniem annałów gospodarki wolnorynkowej jest więc raczej typowa. Wniosek z tego wypływa jednak taki, że edukacja ekonomiczna powinna zaczynać się jak najwcześniej, tak aby liczba ludzi znających podstawy ekonomii wolnorynkowej dominowała wśród rówieśników, a ci przekonani do wolności młodzi ludzie stawali się z wolna elitą intelektualną, naukową i ekonomiczną przyszłej Polski. Taki jest długofalowy cel Fundacji, którą mam przyjemność kierować od półtora roku w Polsce.

Pierwszy okres działalności obfitował w kilka ciekawych wydarzeń, które prezentujemy w dalszej części naszego folderu. Polskę odwiedziło kilku znamienitych gości, którzy spotykali się z młodymi ludźmi i przekonywali ich do wolności gospodarczej. Przez cały ten czas, na bieżąco rozbudowujemy portal www.pafere.org, który powoli staje się kopalnią materiałów edukacyjnych dla studentów. Oglądalność strony sięga już 10 tys. użytkowników miesięcznie i stale rośnie. Dzięki Fundacji, w ciągu niecałych dwóch lat ukazało się w polskim tłumaczeniu kilkanaście książek wolnorynkowych. To tylko niektóre fakty.

W październiku 2008 roku przysłała do nas niezwykle miła wiadomość ze Stanów Zjednoczonych – nasz program Magister PAFERE zdobył uznanie jury i zostaliśmy zwycięzcami Nagrody Wolnościowej Templetona dla młodych instytutów za promocję etyki i wartości w oparciu o filozofię wolności. To wielkie wyróżnienie przyjmujemy z wielką radością, choć nagroda to dla nas jedynie dodatkowy bodziec do kontynuowania dotychczasowych działań, tyle że na szerszą skalę i z jeszcze lepszymi efektami. Mamy zatem nadzieję, że Nagroda Templetona to dopiero nasze pierwsze słowo i wiele kolejnych sukcesów jest dopiero przed nami.

O Fundacji:

Polsko-Amerykańska Fundacja Edukacji i Rozwoju Ekonomicznego jest niezależną, pozarządową organizacją, zajmującą się wolnorynkową edukacją ekonomiczną oraz promocją wolności gospodarczej i wolnego handlu. Interesują nas również związki etyki z ekonomią oraz rozwój nauk ekonomicznych. Fundacja została założona w roku 2007 przez prywatnego przedsiębiorcę Jana Michała Małką, na stałe mieszkającego w Stanach Zjednoczonych.

Cele Fundacji:

- promowanie wiedzy ekonomicznej, w szczególności edukacja w dziedzinie wolnego rynku i ułatwiająca zrozumienie zależności między etyką a gospodarką;
- rozwój badań w dziedzinie ekonomii;
- promocja idei wolnego rynku;
- popularyzacja idei samorządności obywatelskiej;
- promocja odpowiedzialności obywatelskiej.

Co robimy:

- sponsorujemy publikację książek, artykułów, esejów i innych form literackich dotyczących rozmaitych aspektów ludzkiej wolności;
- prowadzimy badania nad bieżącymi problemami ekonomicznymi i gospodarczymi oraz przedstawianie rozwiązań tych problemów;
- organizujemy prelekcje, konferencje, seminaria i dyskusje publiczne;
- sponsorujemy i przeprowadzamy ankiety i konkursy (Magister PAFERE);
- podejmujemy współpracę z innymi fundacjami, instytucjami i organizacjami o celach podobnych do celów Fundacji. Wśród dotychczasowych Partnerów Fundacji wymienić można m.in.: amerykański Instytut Studiów nad Religią i Wolnością im. Lorda Actona, Fundację ATLAS z Wirginii, CATO Institute, Foundation Language for Liberty Institute for Economic Education, Stowarzyszenie Kultury Chrześcijańskiej im. ks. Piotra Skargi, tygodnik katolicki „Gość Niedzielny”, Stowarzyszenie KoLiber, PKPP Lewiatan, studenckie korporacje i koła naukowe na wielu uczelniach wyższych, seminaria duchowne;
- współpracujemy z władzami lokalnymi w realizacji celów Fundacji;
- prowadzimy i sponsorujemy serwisy internetowe: www.pafere.org i www.kapitalizm.republika.pl.

Goście Fundacji PAFERE

Fundacja organizuje wykłady z ciekawymi osobistościami polskiej nauki. Naszymi dotychczasowymi gośćmi byli m.in. prof. Michał Wojciechowski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, ks. prof. Franciszek Jakub Longchamps de Bérier z Uniwersytetu Warszawskiego, dr Robert Gwiazdowski z Centrum im. Adama Smitha, dr Eryk Łon z Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, czy ekspert paliwowy Andrzej Szczęśniak.

Zagraniczni goście PAFERE

W roku 2005 do Polski przyjechał ks. Robert A. Sirico z Instytut Actona. Jego przyjazd był połączony z promocją książki *Religia, wolność, przedsiębiorczość*, występami w radiu i telewizji, a także udzieleniem szeregu wywiadów dla polskich mediów.

W marcu 2006 roku gościł były premier Estonii Mart Laar, laureat prestiżowej nagrody Milтона Friedmana. Z okazji przyjazdu estońskiego polityka, ukazała się w Polsce jego książka *Estoński cud* będąca historią transformacji Estonii z państwa socjalistycznego do gospodarki wolnorynkowej.

W październiku 2006 roku wspólnie ze Stowarzyszeniem Kultury Chrześcijańskiej im. Piotra Skargi gościliśmy w Krakowie i Warszawie dr. Michaela Millera z Instytutu im. Lorda Actona.

W październiku 2007 roku podejmowaliśmy w Polsce dr Alejandro A. Chafuena, prezesa Fundacji ATLAS, który poruszył temat chrześcijańskich korzeni własności prywatnej.

W październiku 2007 roku wspólnie ze Stowarzyszeniem Kultury Chrześcijańskiej im. Piotra Skargi zorganizowaliśmy wizytę brazylijskiego przedsiębiorcy i działacza katolickiego, dr. Adolpho Lindenberga. Przyjazd połączony był z promocją wydanej w Polsce książki *Wolny rynek w społeczeństwie chrześcijańskim*.

W grudniu 2007 roku na nasze zaproszenie przyjechał ekspert Mises Institute, prof. Thomas E. Woods. Jego kilkudniowa wizyta i tournée po Polsce (łącznie 8 miast) zgromadziło blisko tysięczną widownię. Z okazji przyjazdu prof. Woodsa Fundacja kooperowała przy wydaniu jego książki *W obronie zdrowego rozsądku*.

W kwietniu 2008 roku gościliśmy w Warszawie eksperta podatkowego CATO Institute, dr. Daniela J. Mitchella. Z okazji jego przyjazdu promującego konkurencję podatkową oraz podatek liniowy, nasza fundacja wydała jego książkę pt. *Podatek liniowy – globalna rewolucja*.

Dzięki zaangażowaniu i wsparciu Fundacji PAFERE, ukazało się w Polsce wiele publikacji książkowych dotyczących ekonomii, polityki i socjologii, promujących wolność gospodarczą i wyjaśniającą gospodarcze konsekwencje i szkodliwość mentalności socjalistycznej oraz wiary w państwo jako regulatora życia gospodarczego. Dwie pozycje: *Etyka a rozwój gospodarczy* i *Kradzież a rozwój gospodarczy* stanowią zapisy wystąpień podczas międzynarodowych konferencji organizowanych przez PAFERE.

Wydajemy książki:

Nasz biuletyn:

Naszą bieżącą działalność opisuje kwartalnik „IDEE” Zamieszczamy w nim materiały edukacyjne, wywiady z wybitnymi naukowcami oraz recenzuje cenne i ciekawe inicjatywy wydawnicze. Wszystkie wydania biuletynu są dostępne na naszej stronie internetowej i można je pobrać w wersji PDF.

KONKURS „MAGISTER PAFERE”

Fundacja organizuje skierowany do studentów konkurs na najlepszą pracę magisterską z dziedziny ekonomii. Nagradzamy prace, które przyczyniają się do edukacji w dziedzinie wolnego rynku i zrozumienia zależności między etyką a gospodarką. I edycja została rozstrzygnięta w kwietniu 2008 roku. Konkurs ma zachęcać studentów do podejmowania w swoich pracach magisterskich tematyki społeczno-gospodarczej oraz dostrzegania pozytywnej roli wolnorynkowych rozwiązań gospodarczych i znaczenia wartości etycznych w gospodarce. Główną nagrodą w konkursie jest wydanie zwycięskiej pracy magisterskiej w formie książki i nagroda pieniężna dla jej autora w wysokości dwóch i pół tysiąca złotych. Wszyscy laureaci otrzymują zestaw książek o tematyce wolnorynkowej wydanych w Polsce przy finansowym wsparciu PAFERE. W jury konkursu zasiadają przedstawiciele świata nauki oraz dziennikarze gospodarczy.

Chcemy uświadamiać, że socjalizm nie przynosi bogactwa

Rozmowa z Janem Michałem Małkiem, fundatorem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Edukacji i Rozwoju Ekonomicznego (PAFERE), członkiem Mont Pelerin Society.

- Dlaczego zdecydował się Pan na powołanie Fundacji? Jak to się zaczęło, skąd pomysł?
- Gdy w połowie lat 80. XX wieku w Europie Środkowo-Wschodniej system socjalistyczny chylił się ku upadkowi, wielu działaczy niepodległościowych na Zachodzie stawiało następujące pytanie: co dalej? Jaki ustrój gospodarczy będzie najlepszy dla Polski po odzyskaniu wolności? Osobiście byłem przekonany, że po 45 latach doświadczeń z różnymi odmianami

socjalizmu, czy to w wersji narodowej, czy międzynarodowej, Polacy będą szczególnie wyczuleni na wszelkiego rodzaju zakusy socjalistyczne. Pytaniem, jakie mnie jednak wówczas nurtowało było, skąd w zasadzie Polacy mają wiedzieć na czym polega kapitalizm i jakimi zasadami kieruje się gospodarka wolnorynkowa. Doszedłem do wniosku, że najważniejszym zadaniem dla Polaków mieszkających na Zachodzie, czyli funkcjonujących w systemie wolnej gospodarki, jest rozwinięcie działalności edukacyjnej ukazującej Polakom na czym polega wolny rynek i czym jest prawdziwy kapitalizm. Swoją działalność na rzecz na rzecz edukacji ekonomicznej w Polsce i wśród Polonii amerykańskiej zacząłem 17 lat temu, głównie poprzez tłumaczenia i sponsorowanie tłumaczeń z angielskiego na polski i udostępnianie polskim czytelnikom literatury popularno-naukowej z dziedziny ekonomii wolnorynkowej ukazującej mechanizmy szybkiego rozwoju gospodarczego i powstawania narodowego dobrobytu. W ten sposób znalazło się, na polskim rynku kilkanaście książek i wiele innych publikacji. W roku 2000, dla ułatwienia kontynuacji tej działalności, powołana została w Stanach Zjednoczonych fundacja o nazwie Polish-American Foundation for Economic Research and Education (PAFERE). Należą się tu wielkie podziękowania amerykańskiej fundacji Atlas Economic Research Foundation za jej bezinteresowne doradztwo i pomoc w przeprowadzeniu procesu urzędowego zarejestrowania naszej fundacji.

Do osiągnięć PAFERE po roku 2000 można zaliczyć w Polsce m.in. publikację kolejnych pozycji książkowych, dobrze rozwijający się portal internetowy (www.pafere.org), dwie konferencje międzynarodowe, a przede wszystkim wzbudzenie zainteresowania ekonomią i wolnym rynkiem wśród szeregu wspaniałych, ambitnych i zdolnych młodych ludzi, chcących krzewić te idee dla dobra kraju. Między innymi ten zapał pozwolił na powołanie odrębnej fundacji PAFERE Polska w roku 2007.

- Z kim współpracuje i zamierza współpracować Fundacja? Na jakie środowiska jest najbardziej otwarta? W Radzie Programowej Fundacji zasiadają wybitne osobistości polskiej nauki i światowej klasy amerykańscy eksperci...
- Fundacja współpracuje i zamierza współpracować z każdym, kto pragnie szybkiego rozwoju kraju i wzrostu jego siły poprzez popularyzację wiedzy o zasadach ekonomii wolnorynkowej. Fundacja najbardziej otwarta jest na środowiska studenckie i religijne, pragnące zwalczać mentalność socjalistyczną, która z samej swej natury jest sprzeczna z duchem chrześcijaństwa i prowadzi do społecznie zgubnych konsekwencji. Szczególnie zależy nam na docieraniu z tym przesłaniem do duchowieństwa przekonując, że najważniejszym imperatywem ekonomicznym jest przykazanie „Nie kradnij!” w najszerszym jego znaczeniu. Stosowanie się do niego zarówno przez władze, jak i przez obywateli, jest podstawowym warunkiem optymalnego rozwoju gospodarczego i dobrobytu. Dla wierzących Dekalog pochodzi od Boga, a więc podobnie jak zakazując pozbawiania ludzkiego życia przykazaniem „Nie zabijaj!”, Bóg uświęcił ludzkie życie, tak i zakazując złodziejstwa przykazaniem „Nie kradnij!” – uświęcił ludzką własność.

To drugie przykazanie jest jednak przez wiernych, delikatnie mówiąc, ogólnie niedoceniane, a skutki jego nieprzestrzegania rzadko bywają omawiane przez duchowieństwo. Większość chrześcijan nie widzi również sprzeczności między swoją wiarą a socjalizmem, który jest przecież oparty na odrzucaniu prawa człowieka do własności prywatnej. Nasze przesłanie godzi więc w istotę socjalizmu, którego celem i kwintesencją jest, na co zwracał szczególną uwagę Karol Marks, „likwidacja własności prywatnej”, co praktycznie oznacza rabunek tej własności. Socjalizm dla realizacji tego celu dopuścił się niesłychanych w dziejach ludzkości zbrodni, które kosztowały życie stu kilkudziesięciu milionów ludzi. Każdego, kto uważa że edukacja w tym kierunku ma sens i może służyć społeczeństwu, zapraszamy do współpracy.

• **Minęło półtora roku od momentu oficjalnej rejestracji Fundacji w Polsce. Jak Pan ocenia ten okres działalności Fundacji?**

• Funkcjonowanie fundacji, podobnie zresztą jak przedsiębiorstw, obwarowane jest w Polsce spełnieniem wielu warunków biurokratycznych, przez co sam proces rejestracji ciągnął się bardzo długo. Pierwszych 18 miesięcy działalności oceniam pozytywnie: gościliśmy w Polsce na nasze zaproszenie kilka znamienitych postaci. Thomas E. Woods w ciągu zaledwie 4 dni pobytu w Polsce spotkał się z blisko tysiącem młodych ludzi, udzielił kilkunastu wywiadów, wygłosił dwa wykłady dla duchownych.

Do udanych zaliczam także wizyty prezesa Fundacji Atlas, dr. Alejandro A. Chafuena i wywiady w wysokonakładowych mediach, dr Daniela Mitchella z CATO Institute oraz wykłady dr. Adolpho Lindenberga, którego wizytę współorganizowaliśmy wspólnie ze Stowarzyszeniem Kultury Chrześcijańskiej im. ks. Piotra Skargi.

W I edycji konkursu Magister PAFERE na najlepsze prace magisterskie z dziedziny ekonomii zgłoszono ponad trzydzieści prac, co można uznać za rezultat zadowalający. W ocenie jurorów konkurs stał na bardzo wysokim poziomie, co z pewnością musi cieszyć przed kolejną edycją.

Nie można pominąć również naszej działalności niewidocznej bezpośrednio dla szerszej publiczności, aczkolwiek równie ważnej. Mam tu na myśli wsparcie wydania kilkunastu książek, ich tłumaczenia, a także ich wysyłkę do bibliotek wyższych uczelni. Wspomnę jeszcze, że dzięki finansowej pomocy Fundacji PAFERE na Stronie Prokapitalistycznej (www.kapitalizm.republika.pl) regularnie ukazują się tłumaczenia artykułów poruszających bieżące zagadnienia ekonomiczne.

• **Jakie są plany Fundacji na najbliższy rok?**

• Fundacja stale się rozwija co widać chociażby po ilości odwiedzin naszej strony internetowej. Realizujemy kilka projektów jednocześnie, z których najważniejsze to II edycja konkursu Magister PAFERE. Ponadto, na wrzesień 2009 roku, przygotowujemy dwudniową międzynarodową konferencję poświęconą wielkiemu myślicielowi, Frédéricowi Bastiatowi. Ten francuski mąż stanu nie jest w Polsce dostatecznie spopularyzowany, a wielka szkoda, bo prostota i jasność wyводу, w jakim tłumaczy on podstawowe zagadnienia ekonomiczne powoduje, że jego dzieła powinny być niemalże lekturą obowiązkową każdego młodego Polaka.

Fundacja współorganizowała i współfinansowała obóz językowy dla młodzieży Liberty Camp. Ponieważ zarówno uczestnicy, jak i organizatorzy są z rezultatów tego przedsięwzięcia usatysfakcjonowani, w przyszłości będziemy organizować kolejne obozy dla młodzieży chcącej łączyć przyjemność pogłębiania wiedzy ekonomicznej z możliwością nauki języka angielskiego.

Nadal będziemy również zapraszać do Polski znanych gości zagranicznych, którzy swoimi osiągnięciami i wiedzą mogą służyć młodemu pokoleniu w edukacji wolnorynkowej.

• **Jak Pan widzi przyszłość fundacji i jej miejsce w polskiej sferze publicznej?**

• Fundacja, dzięki solidarnemu współdziałaniu członków zespołu, ludzi energicznych, ideowych i troszczących się o przyszłość kraju, a nawet i całej zachodniej cywilizacji, ma wszelkie warunki na pomyślny rozwój dla dobra ogółu.

• Dziękuję za rozmowę

Ludzie Fundacji PAFERE

JAN MICHAŁ MAŁEK

Jan Michał Małek, stojący na czele Fundacji, to założyciel i prezes PAFERE, Polak mieszkający na stałe w Kalifornii od roku 1967. Z wykształcenia inżynier chemik, absolwent Politechniki Warszawskiej; z powołania prywatny przedsiębiorca, inwestor oraz ekonomista. Od szeregu lat czynnie uczestniczy w życiu Polonii Amerykańskiej. Zainicjował, współorganizował i sfinansował dwie międzynarodowe konferencje poświęcone tematyce wolnego rynku, jego sumptem również przetłumaczono i wydano w języku polskim ponad 20 prorynkowych książek, setki esejów etc. Jest autorem wielu artykułów dotyczących kwestii ekonomicznych. Aktywnie promuje filozofię działalności gospodarczej, która za podstawę uznaje, iż przykazanie „Nie kradnij!” jest w swoim najszerszym znaczeniu podstawowym i najważniejszym imperatywem ekonomicznym (por. tekst wywiadu zamieszczony w niniejszej publikacji, a także w magazynie „The Freeman - Ideas on Liberty”, wrzesień 1994, str. 486-490). Członek prestiżowego Mont Pelerin Society.

KRZYSZTOF ZAWITKOWSKI

Amerykański przedsiębiorca i inwestor, mieszkaniec Kalifornii, były wiceprezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej, jeden z założycieli Rady Polonii Świata i jej pierwszy wiceprezes. W PAFERE zasiada w Radzie Fundacji.

Kontakt: kmz@pafere.org

PAWEŁ TOBOLA-PERTKIEWICZ

Urodzony w 1981 roku w Warszawie, absolwent Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego, dziennikarz i publicysta, autor ponad 300 artykułów prasowych w takich tytułach jak „Rzeczpospolita”, „Gość Niedzielny”, „Najwyższy Czas!”, „Gazeta Polska”, „Stosunki Międzynarodowe”, „Opcja na prawo”, „Polonia Christiana”, pomysłodawca i współredaktor pierwszej w Polsce po 1989 roku publikacji książkowej poświęconej Ronaldowi Reaganowi pt. *Moja wizja Ameryki*, organizator kilku międzynarodowych konferencji i odczytów. Od grudnia 2007 roku prywatny przedsiębiorca – właściciel wydawnictwa Prohibita oraz księgarni internetowej www.multibook.pl.

W Fundacji pełni funkcję wiceprezesa zarządu, odpowiedzialny jest za kierowanie bieżącymi projektami Fundacji, a także za kontakty międzynarodowe.

Kontakt: p.tobola@pafere.org

Rada Programowa

Rada Programowa Fundacji, w skład której wchodzi wybitni eksperci z dziedzin, które stanowią przedmiot zainteresowania PAFERE, pomaga i doradza Zarządowi. Zasiadają w niej polscy i zagraniczni przedstawiciele świata nauki, reprezentujący wolnorynkowe poglądy na gospodarkę. Są wśród nich m.in.: **ks. Robert Sirco** (Acton Institute), **dr Alejandro A. Chafuen** (Atlas Foundation), **prof. Michał Wojciechowski** (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski) oraz ekonomiści: **prof. Witold Kwaśnicki** (Uniwersytet Wrocławski) i **dr Eryk Łon** (Akademia Ekonomiczna w Poznaniu).

ZAPRASZAMY NA NASZ PORTAL INTERNETOWY:

WWW.PAFERE.ORG

Fundacja utrzymuje się wyłącznie z darowizn, nie przyjmując jakiegokolwiek wsparcia z pieniędzy rządowych. Jeśli podzielasz naszą wizję wolności możesz nam pomóc przekazując swoją donację na konto:

Konto bankowe Fundacji:

Volkswagen Bank Direct

33 2130 0004 2001 0409 4215 0001

Przelewy spoza Polski:

SWIFT: ING BP LPW

PL 33 2130 0004 2001 0409 4215 0001

KONTAKT Z FUNDACJĄ:

Polsko-Amerykańska Fundacja Edukacji i Rozwoju Ekonomicznego
ul. Wojciecha Korfantego 9A, 01-496 Warszawa, POLSKA

Tel: + 48 022 215 72 22, +48 022 215 72 23 i +48 022 215 72 24; Fax: +48 022 435 60 01

www.pafere.org; pafere@pafere.org